

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10790
Tarih : 03.03.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26/09/2004 tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Zeynep ODUNCU KUTEVİ

Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 4-3-2025	Esas No: 2/2964

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİGİ
03 Mart 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
03 Mart 2025
No: 1591999

GENEL GEREKÇE

Basın ve ifade özgürlüğü, demokratik bir toplumun temel taşlarından biridir. Özgür bir medya ortamı, vatandaşların bilgiye erişimini sağlar, yöneticilerin hesap verebilirliğini artırır ve kamuoyunun sağlıklı bir şekilde oluşmasına katkıda bulunur. Ancak, 2022 yılında Türk Ceza Kanunu'na eklenen "Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçu, yürürlüğe girdiği günden itibaren basın özgürlüğü üzerinde ciddi bir baskı unsuru haline gelmiş, adil, bağımsız ve tarafsız haberciliği kısıtlamış, toplumun haber alma hakkına yönelik ciddi bir tehdit oluşturmuştur.

Bu düzenlemenin uygulanma süreci, ifade özgürlüğü üzerindeki ağır baskıyı gözler önüne sermektedir. Yasanın yürürlüğe girmesinin ardından 4.500'den fazla kişi hakkında soruşturma açılmış, 64 gazeteciye yönelik 80'den fazla soruşturma yürütülmüş, en az üç gazeteci tutuklanmış, 20'den fazla gazeteci gözaltına alınmıştır. Özellikle deprem, yolsuzluk ve seçim haberleri nedeniyle açılan soruşturmanın sayısının fazlalığı, yasaya dayanarak yapılan müdahalelerin kamu yararına değil, gazeteciliği kontrol altına alma amacına hizmet ettiğini ortaya koymaktadır. 2023 yılında 2.381, 2024 yılında ise 1.668 yeni soruşturma dosyasının açılması, yasaya dayanarak ifade özgürlüğünün sistematik bir şekilde baskı altına alındığını göstermektedir.

Soruşturmaların büyük bir kısmı davaya dönüşmemiş, verilen takipsizlik kararları, yasanın subjektif ve keyfi biçimde uygulandığını gözler önüne sermiştir. Mahkemeler tarafından verilen mahkûmiyet ve beraat kararları arasında ciddi tutarsızlıklar yaşanmış, bazı davalarda Hükmün Açıklanmasının Geriye Bırakılması (HAGB) uygulanarak hukuk güvenliği ihlal edilmiştir. Hukukun temel ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesine aykırı şekilde, hangi haberin, yorumun veya paylaşımın "yanıltıcı bilgi" kapsamında değerlendirileceğine dair objektif bir ölçüt bulunmaması, uygulamayı keyfi bir cezalandırma aracı haline getirmiştir.

Bu durum, yalnızca gazeteciler üzerinde değil, tüm vatandaşlar üzerinde bir baskı unsuru haline gelmiş, oto sansür mekanizmasını tetiklemiştir. İnsanlar, herhangi bir haber paylaşımı veya eleştirel yorumun cezai yaptırımla karşılaşabileceği endişesiyle düşüncelerini açıklamaktan kaçınmaya başlamıştır. Böylece medya özgürlüğü uluslararası ölçekte gerilemiş, Türkiye'nin basın özgürlüğü sıralamalarındaki yeri giderek kötüleşmiştir. Avrupa İnsan Hakları

Sözleşmesi'nin 10. maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğü, bu yasa nedeniyle ciddi şekilde ihlal edilmekte, demokratik değerler zayıflatılmaktadır.

Basın, iktidarın çizdiği sınırlarla değil, kamu yararı ve etik ilkeler çerçevesinde faaliyet göstermelidir. Demokratik bir hukuk devletinde, basın mensuplarının bağımsız ve özgür bir şekilde görevlerini yerine getirmeleri sağlanmalı, eleştirel habercilik cezalandırılmamalıdır. Ancak mevcut yasal düzenleme, basın özgürlüğü üzerindeki baskıyı artırmakta ve hukukun üstünlüğünü zedelemektedir.

Bu nedenle, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçu derhal yürürlükten kaldırılmalı, basın özgürlüğü üzerindeki keyfî baskılar son bulmalıdır. Bu teklif, yalnızca gazetecilerin değil, tüm toplumun haber alma ve ifade özgürlüğünü koruma sorumluluğunun bir gereğidir. Hukukun üstünlüğü, demokratik değerler ve insan hakları ancak özgür bir medya ortamında korunabilir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile 26/09/2004 tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 217/A maddesi yürürlükten kaldırılarak, ifade ve basın özgürlüğü üzerindeki keyfi ve hukuki belirsizlik içeren kısıtlamaların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. Maddenin uygulama süreci, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırı sonuçlar doğurmuş, özellikle gazeteciler ve sosyal medya kullanıcıları üzerinde ağır baskılar oluşturmuş, oto sansürü yaygınlaştırarak demokratik kamu düzenine zarar vermiştir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNU'NDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 217/A maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.